

Diabetesforbundets innspill til NOU 2023: 2 – Fremtidens apotek

Diabetesforbundet er en uavhengig interesseorganisasjon for folk som har diabetes og andre som er interessert i diabetes. Forbundet ble stiftet i 1948 og har omkring 30.000 medlemmer, 11 fylkeslag og 106 lokalforeninger.

Diabetesforbundet jobber for et godt liv med diabetes - og en framtid uten.

Diabetes er en av våre største folkesykdommer og utgjør en vesentlig del av sykdomsbyrden i Norge. Antall nye tilfeller av diabetes type 2 har fordoblet seg de siste 20 årene. Forekomsten øker blant annet fordi folk lever lengre med sykdommen og de viktigste risikofaktorene, overvekt og fedme, er et stort problem i befolkningen.

God diabetesbehandling krever en helsetjeneste som jobber helhetlig, koordinert og tverrfaglig. Målet med behandlingen er å hindre at komplikasjoner oppstår, bremse forløpet og å gi den enkelte de beste forutsetningene for å leve godt med sykdommen. Tilbakemeldingen fra både brukere og helsepersonell er at dagens helsetjeneste preges av manglende samarbeid og dårlig informasjonsflyt. Mange med diabetes blir sykere enn nødvendig på grunn av lang ventetid, lite samarbeid mellom behandlere og lav diabeteskompetanse i deler av tjenesten. Diabetesforbundet mener at farmasøyter og apotek i større grad kan bidra med sin kompetanse for å gi et bedre tilbud til personer med diabetes.

Utvalget viser til at Medisinstart er et veiledningstilbud som har vist god effekt på pasienter med hjerte- karsykdom og at det nå testes ut en rekke steder for personer med diabetes type 2. Diabetesforbundet erfarer at Medisinstart for diabetes type 2 oppleves som både nyttig og effektivt for brukerne. Vi mener derfor at Medisinstart bør inngå i den offentlig finansierte helsetjenesten, som et supplement til behandling hos lege.

Det er en stor utfordring at både fastleger og diabetespoliklinikker har kapasitetsproblemer, som går utover tilbudet til brukerne. Mange med diabetes type 2 har lite tilgang til veiledning fra helsepersonell og blir i stor grad overlatt til å finne informasjon selv. Dette er en utfordring for mange, både på grunn av manglende helsekompetanse, språkbarrierer og lav digital kompetanse. For å mestre egenbehandlingen av diabetes type 2 kreves det både motivasjon og trygghet. Kunnskap om behandling, medisiner, hva som kan påvirke blodsukkeret o.l. er helt sentralt for å få

dette til. Diabetesforbundet mener at farmasøyter har sentral kunnskap relatert til medisinbruk, som kan bidra til å trygge brukere som skal starte medikamentell behandling.

Gitt utfordringene vi står ovenfor, med begrensede ressurser i helsetjenesten fremover, mener vi det er uheldig å ikke ta i bruk farmasøyter i større grad. Vi støtter utvalget i at farmasøytiske kompetansen er apotekets viktigste ressurs og mener derfor at den bør benyttes mer enn den gjør i dag. Veiledningen bør imidlertid avgrenses til medisinbruk, slik at det ikke overlapper med annen behandlingsinformasjon som legen er ansvarlig for. Det er viktig at farmasøyter har en klar rollebevissthet på hva de kan gi råd til brukerne om, og hva som skal diskuteres med behandlende lege. Dette ansvaret hviler på farmasøyten, da brukeren ikke kan forventes å ha denne kompetansen. Det er avgjørende at farmasøyter og leger er tydelige på fordeling av sine ansvarsforhold, for at Medisinstart kan ha effekt som et tilbud som avlaster fastlegen. Dette krever samarbeid mellom partene og at tilbudet om Medisinstart blir godt kjent blant fastleger.

Utvalget viser til at mye av farmasøytisk kompetansen i Norge i dag er tilknyttet apotek. De foreslår også at man bør vurdere om farmasøytisk kompetansen i større grad også kan benyttes på annen måte i den offentlige helsetjenesten. Diabetesforbundet støtter også dette og ser at økt bruk av farmasøyter i primærhelsetjenesten kan gi både brukere og helsepersonell økt kunnskap om diabetesbehandling. Særlig hos personell på sykehjem ser vi at det er mangel på grunnleggende diabeteskompetanse, noe som fører til feilbehandling av sårbare eldre. Antall som lever lenge med diabetes øker og det vil være en stor andel eldre med diabetes type 2 om få år. Vi mener farmasøyter også kan spille en viktig rolle i å sikre god behandling i den kommunale helsetjenesten.

Med vennlig hilsen

diabetesforbundet

Cecilie Roksvåg
forbundsleder

Stine Vedvik
fagpolitisk ansvarlig